XI. évfolyam. Arad, 1896. Julius 28. Kedd. 173-ik szám.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTOSÉG:
Az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárattól balra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.
Telefon-szám: 257.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 hóra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 hóra 1 frt 20 kr.
HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:
ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)
Telefon-szám: 151.

A kisiparosok érdekében.

Arad, julius 27.

(=) A kereskedelmi miniszteriumban Dániel Ernő miniszter elnöklete alatt néhány nappal ezelőtt értekezlet volt a kisipari hitel szervezése tárgyában.

A kereskedelemügyi kormány a legjobb uton halad akkor, midőn a kisiparosok hiteligényeinek kielégitésén fáradozik. Bár siker koronázná fáradozásait!

Amde a sikert magának a magyar iparos osztálynak kötelessége előmozditani és arra kell törekednie, hogy produktumaival kellő szinvonalra emelkedvén, ne csak a helyi szükségleteket igyekezzenek kielégiteni, hanem törekedjék piaczot teremteni készitményeinek tartósságával és külső csinjével Ausztriában és a külföldön is. Az ipari szakoktatás eredményeitől várja az ország az ehhez való értelmet és munkaerőt, a kisiparosok hiteligényeinek kielégitésétől pedig a vállalkozási szellemet és a leleményességet.

Egyetlen évtized alatt kell megváltoznia a mai nyomott viszonyoknak és tiz év után ennek az ipari politikának üdvös hatása alatt végtelenül fogunk csodálkozni afölött, hogy tiz év előtt voltak hazafiasan gondolkozó magyar iparosok, akik arról álmodoztak: vajha az osztrák gyárak tulajdonosai magyar földre telepitenék át füstölgő kéményeiket.

Ellenzéki koponyákban született meg az eszme, hogy Magyarország gyáriparát ugy lehetne fellenditeni, ha önálló vámterületet teremtenénk és a felállitott vámsorompóval arra kényszeritenők az osztrák gyárakat, hogy ipartelepeiket hozzánk, a fogyasztás helyére költöztessék át.

Hát ez ugy elméletben megkapóan szép, csakhogy az osztrák gyáros csak az esetben tehetné át hozzánk az ő telepét, ha vagyoni viszonyai az ujabb befektetéseket megengednék és főleg, ha szembeötlően magasabb haszonnal járna itt a gyártás, mint nála otthon.

A nagy tőke nem engedi magát olyan könnyen mobilizáltatni, amint azt igy elméletben elgondoljuk, mert hisz módjában áll magát értékesiteni ezerféleképen és ha a már meglevő gyártelepben nem találja fel a reményelt hasznot, soha sem bizonyos, hogy egy másik, hasonló gyártelepnek épittetésére szánja el magát.

Sokszor a gyártulajdonosnak nincs is annyi vagyona, hogy ezt a várt experimentumot megtehesse, sokszor pedig maga az iparvállalat olyan kicsiny hasznot hajtó, hogy inkább csak a czég tekintélye miatt kell fenntartani. De egyáltalában azt lehet mondani, hogy a nagy tőkével dolgozó gyárak az utóbbi években annyira hatalmába jutottak a kifejlődött konkurrencziának, hogy átlag alig képesek 2—3 százaléknál több hasznot kimutatni.

Mielőtt tehát a gyárak átözönléséről beszélgetnénk, ezeket okvetlenül szükséges mérlegelni és nem szabad vakon reménylenünk, hogy az önálló vámterület okvetlenül nagy gyáripart fog nálunk teremteni, annál kevésbé, mert az osztrák gyáripar kétségtelenül más piaczot is fog magának keresni, végre is nem engedheti majd meg, hogy a már meglevő telepeket egytől-egyig lerombolják.

De még ha ugy is történnék, hogy Ausztria hozzánk vándoroltatná át az ő összes gyártelepeit, a mi csakugyan az önálló vámterület elvéhez kapcsolodó közgazdasági álom, — kérdezzük: vajjon egészséges viszonyokat teremtene-e az ebben az országban, ha a gyáripar osztrák tőkepénzesek kezében volna? Nemzeti törekvéseink szempontjából ez rendkivül veszedelmes hatásu lehetne és épen ezekből a szempontokból kellene nekünk ettől a közös ügyeket elitélő ellenzéki pártok által propagált üdvösségtől óvakodnunk.

Az egészséges törekvés kétségtelenül csak az lehet, hogy a magyar gyáripar a magyar iparos osztály körében fejlődjék ki és váljék hatalmassá.

Vagy attól fél talán valaki, hogy a megerősödött gyáripar megölője lesz a kézmüiparnak? Ebben van a nagy tévedés. Ellenkezőleg a hatalmasabb gyáripar arra kényszeriti a kézmüipart, hogy ez hatalmasabbá váljék és elhagyja a bölcsőt, melyben most mások ringatják.

Csakhogy mielőtt arról beszélhetnénk, hogy nálunk a gyáripar kifejlődjék, a kisiparost, a kézmüiparost kell lábra állitanunk. — A kisiparos, ha kellő anyagi ereje van, majd megtalálja azt az utat, amelyen ő versenyre tud kelni a gyáriparral is, mert nagyon ismeretes dolog az, hogy a kézimunka, ha külsőleg magára tudja ölteni a modern formát, értékesebb, mint a gyári munka.

Akkor aztán, ha a kisiparos anyagi ereje megizmosodik, ő maga létesiti magának az ipari gyártelepet és lassanként ezen az uton kell kifejleszteni a magyar gyáripart.

A magyar kereskedelmi miniszter erős kézzel, nemes elhatározással hozzálátott a nehéz munkához. A magyar kisiparosok álljanak melléje és segitsék győzelemre önön ügyüket!

Az „Aradi Közlöny" tárczája.

A szenzáczió.

Irta: Lovassy Ander.

Azt mondják az ujságirók csinálják a szenzácziót. Pedig dehogy csinálják; a közönség maga éhezik reá.

Megváltozott a kor; az izlés; idegesebb lett a vénülő század; az egyszerü étlap nem tetszik; francia konyha kell a nagyérdemü közönségnek. Mai napság caviár és pikáns dolog után áhitozik mindenki.

Az ujságiró csak a publikum gusztusa szerint tálal s garnirozza fel az események sovány pecsenyéjét.

Még tiz évvel ezelőtt is nagyon kevés igénye volt az ujságolvasó közönségnek.

De az izlés éppen ugy fejlődött a hirlap készitésnél, mint a ruhák divatjánál.

Ma terjedelmes abroncsu krinolin, holnap már szük princesse ruha kell: hol itt horpad be a termet, hol amott dagad meg. Az ujságok is ezelőtt krinolinszerü terjengős modorban voltak összeférozelve; semmi izlés, semmi csin a szabásban, a kiállitásban, a beosztásban. Figyelemfárasztó hosszu czikkek nyujtózkodtak végig a hasábokon, mint a boa-constrictor fomha teste az ős erdő bozótja között.

De a hirlapiró fejlődött izlése ma már szines pántlikát köt a végnélküli czikkek termetére s feltalálták a pihenésre szolgáló ozt, az „a l c z i m e k e t."

A ki nem akarja végig élvezni egy-egy hosszu czik minden sorát, hát bele belekóstolhat tetszése szerint.

Felvan irva a vignetta: muskotály, bakator, asszu, lőre, ürmös és a hirszomjas olvasó belemárthatja a nyelvét, ihatik a melyikből tetszik.

Mert szomjas vagy édes kedves közönség, szomjas bizony és pedig sokszor vérre és emtársaid becsületére szomjazol.

Bocsáss meg, hogy vádollak, de vadabb vagy, mint a pogány czirkuszok publikuma; azok tapsoltak, ha a felbőszült bestiákkal birkozott a szerencsétlen áldozat; neked ez kevés! Te a megalázottak vergődésében, a porbasujtottak hörgésében; az erkölcsi halottak pirulásában gyönyörködöl.

Ha egy hamis kártyást kigolyóznak a kaszinóból, neked arról „r é s z l e t e s t u d ó s i t á s" kell, Ha egy léha, könnyelmü ember elsikkasztja a közpénzt és golyót röpit agyába, annak a históriáját a te számodra töviről hegyire el kell mesélni. A törvényszéki termekben pironkodó bűn, a leleplezett gyalázat egész meztelenségében érdekel téged; mert ha a társadalom és egyesek botlásait, vétkeit szennyét meg nem irja, le nem festi az ujságiró, kész a vád ellenünk, „a s a j t ó t m e g v e s z t e g e t t é k" azért haligat.

A „Szenzáczió" az ujidőknek eme rettenetes bálványa, több áldozatot követel, mint a szörny-Isten: Moloch. Csakhogy az oltáron nem mi élesztjük Kain földrecsapó füstjét, hanem a korszellem, mely szivtelenül könyörtelenül követeli a meztelen valót, a mindennapi áldozatot a modern bálvány, a Szenzáczió számára.

Mi sem vagyunk kivételek, daczára, hogy felkent papjai vagyunk a szent J o u r n a l i s t i k á n a k. A mi nyomunkban is ott kullog a sanda gyanu, a káröröm és az irigység kisérnek bennünket, mint a Sámummal küzdő beduint a puszták vadjai, az éhes hienák s ha valaki elbukik közülünk, vihogva rohannak reánk.

Es ezen a kegyetlen, szeretet nélkül irányzaton segiteni nem lehet; mert a ki utjába áll, elsöpri, mint a vihar a gyönge kórót.

Az idegbetegség erőt vett e század társadalmán, a változó és ujra támadó korszellem segithet a bajon, de emberi kéz, ujságirói toll nem.

Tanulmányok a kiállitásból.

— Magyarország kapcsolt részeinek csarnokai. —

Budapest, julius 26.

Horvát-Szlavonország, továbbá Bosznia és Herczegovina szintén részt vettek kiállitásaikkal ezredévi ünnepünkön.

Az előbb nevezett országok 3 csarnokot emeltek, melyek a korzó közelében vannak, a bosnyák pavilion ellenben a főut-vonalon, a falutól pár lépésnyire van.

A kupolás, nagy horvát iparcsarnokba lépve, azonnal szemünkbe tünik a szláv vonás, mely minden egyes czikket jellemez. A kupola alatt egy nagy üvegszekrény mered az ég felé, melyekben kisebb tengeri halak utánzatai lebegnek. A szekrény körül mindenütt halászati tárgyak és eszközök vannak elhelyezve minden izlés és rendszer nélkül.

Miután a csarnok centrumát szemelték ki a halászati tárgyaknak, a belépő azt gondolja, hogy valami nagy, tengerparti város bazárjában van, a hol tegfőbb foglalkozást a halaszát nyujt.

Amde tüzetesebb szemlélet után csakhamar változik ezen felfogás, mindegyre szélesebb körben emelkednek ki a tarka himzésü katrinczák, szőnyegek s egyéb háztartási ruha nemek, a melyek dominálják ugy a földszinti, miként az emeleti karzaton elhelyezett tárgyak általános képét.

A kupola-teremtől jobbra és balra aprébb fülkék vannak. A jobb felül esőkben találunk csinos üvegtárgyakat egy hosszu állványon, melynek szomszédságában Bakara tengerparti város dombor szinü képe látható. A fülkék egyikében a zágrábi papirgyár készitményei, másikában Lipik fürdő fényképei, majd odább anyag- és faipari munkák, néhány palaczk ásványviz, bor, pálinka és ásvány gyüjtemény látható.

A balszárny szintén több kisebb fülkére van rekesztve, melyekben bőr, házi-, szövő-, kocsi és asztalos készitményekkel találkozunk.

Az emelet karzatain és falain a mezőgazdasági termények, borok, szabó és kádár ipar van képviselve; van ott egy orgona, egypár zongora, kotta és könyv, mint a tudomány és művészet jelvényei.

A horvát műcsarnok-bejáratánál van a zágrábi országos szinház modellja. A terem közepén egy köröndszerü emelvényen az ország hajdani jeleseinek mellszobrait találjuk. A jobbra nyiló teremben sok kincset érő egyházi ereklyék, camlák, koronák, kelyhek stb. vannak üvegszekrényekbe zárva. A falakat régi festmények és zászlók diszitik. Bal felül már a modern művészetet feltüntető szép festmények vonzák a szemlélőt. Közülök kiemelkedik ő Felsége a király életnagyságu arczképe huszár tábornoki egyenruhában. A többi becses mü alkotóiról mit sem tudhattunk meg, mivel az alkalmazott közegek magyarul nem tudnak. Ebből azt lehet érteni, hogy a horvát intéző körök csak maguknak rendezték a kiállitást s mások által csak megbámultatni akarták, de meg értetni nem. Ezért kár volt magukat költségbe verni.

A mily szerényen van képviselve a tudomány, ipar, kereskedelem és földmivelés, ép oly gazdag tárlatot rendeztek a horvát-szlavonországi erdők terményeiből. Kitömött szárnyasok és duvadak, tapló-gombák, rügy és ág, agancs, makk és növény-gyüjtemények szép látványt tár a szemlélő elé.

Bosznia- és Herczegovina együttes kiállitásának csarnokában sokkal otthonosabban érzi magát az ember. A fürge elárusitónők s egyes üzletek képviselői magyarul beszélnek. Akármire nézve kivántatik felvilágositás, vagy magyarázat, ott van a tolmács, ha az illető született bosnyák nem értené meg az embert.

Ezen csarnok déli, külső része bazároknak van berendezve. Itt kalapálnak naphosszat a bosnyák fegyver- és késkovácsok, szorgoskodnak a vargák, kik czifra papucsokat s diszes bocskorokat készitenek s árulnak. Sok csinos és tartós apróság kapható ezen bazárokban.

Maga a csarnok két részből áll. A keleti szárnyban Bosznia, a nyugatiban pedig Herczegovina készitményei, gyártmányai és terményei vannak elhelyezve természetesen kisebb-nagyobb fülkékben.

Az ipar készitmények közül képviselve vannak: az aranymivesek finom s izléses ékszereikkel, a fegyver kovácsok pazarul diszitett s drága kövekkel kirakott puskáik-, kardjaik- és pisztolaikkal, a lakatosok csinos készitményeikkel, a bőr-, asztalos, vászon, papir és selyem ipar igen szép kollekcióival.

Bemutatott és kiállitott tárgyaikon, főleg a dus aranyozásu, műhimzésü női öltönyök és kézimunkák finom izlésre vallanak. A keleti bizar idéa a nyugat civilizált müizlésével párosulva a művészet mértékét adja.

Minden egyes készitményen a csin finom kivitele feltünő ügyességre vallanak. A két tartomány (t. i. Horvát-Szlávon s Herczegovina és Bosznia) kiállitását egymásután tekintve meg, önkéntelenül előtérbe lép az összehasonlitó birálat. Igaz, hogy régebbi társ országaink kvantitás tekintetében sokkal többet mutatnak be, mint Bosznia és Herczegovina, de ennek kvalitásá messze tul szárnyalja amazét. Ez leginkább kitünik az ötvös és műhimzésü női kézi munkáknál.

Az okkupált tartományok mezőgazdasági terményei, borai, söre és gyümölcse is érdekes látványt nyujtanak. Különösek azon oriási szekerek, melyek a csarnok északi udvarán vannak közszemlére téve. Ezek még az őskori állapotot tüntetik fel s ugy szólván minden vasanyag alkalmazása nélkül vannak elkészitve.

Az udvar egyik részében van egy kávéház primitiv állapotban, hol török tamburások fülrontó zenéi mellett mérik a jó mokkát, van bor- és sör kimérés is.

Az udvar távolabbi részén a modern Bosznia jelvényei vannak kiállitva. Ezek a vasutak vagyonai, mozdonyai és egyéb gépei.

Ausztria és Magyarország közös gondozása és miveltségének érvényesülése nagy hatással van az okkupált tartományok lakosaira, kik roppant haladást mutatnak fel minden téren.

RÉBUSZ.

IDŐJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 763.1 milliméter, délután 2 órakor 76[illegible].8 milliméter. **Hőmérsék**: reggel 7 órakor C° + 21.0, délután 2 órakor C° + 31.3. **Szél iránya és ereje**: reggel 7 órakor DK. 2, délután 2 órakor N. 5. **Felhőzet**: reggel derült, délután derült. **Csapadék** az utóbbi 24 órában: 1 milliméter.

IDŐJOSLÁS.

A központi meteorologiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Julius 28. —

Meleg. — Zivataros.

HIREK.

Arad, julius 28.

Napirend:

Julius 28. Kedd. Róm. kath. naptár: Incze, Géza. — Protestáns naptár: Incze, Géza. — Görög-keleti naptár (julius 16.): Athin. — A nap kél 4 óra 35 perczkor, nyugszik 7 óra 37 perczkor. — A hold kél 9 óra 30 perczkor, nyugszik 8 óra 48 perczkor.

Julius 30. A Körös ármentesitő társulat rendkivüli közgyülése Borosjenőn délelőtt 11 órakor.

Augusztus 19. Jegyzőválasztás Borossebesen.

Szabadságharczi emléktárgyak országos muzeuma (szinházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 oráig. Bemenet dijtalan

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Vonatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállitással d. u. 3.56, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáig: 5.10 reggel naponte, 12.— délben (csak pénteken.) Tövis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, Soborsinig: Személyvonat 2.30 d. u., Radnáig: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapon és búcsú-napokon.) Temesvárig: Személyvonat 6.20 reggel, 11.25 d. e., vegyesvonat 5.— d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 1.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. Mezőhegyesig: Vegyesvonat 2.20 délután.

Vonatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 6.05 reggel, 8.17 d. e., 3.55 d. u., gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Szolnokról: 8.47 este. Tövisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnepen, vasárnap és búcsú napokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 3.12 tehervonat személyszállitással. Temesvárról: Személyvonat 8.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 10.43 d. e. Szegedről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felől: Személyvonat 8.03 d. e., 6.34 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

— **Imádság a királyért.** Vaszary Kolos herczegprimás a nagyheti szertartások alatt a királyért mondott imádsághoz uj szöveget készitett és felterjesztette a pápához, kérve annak jóváhagyását. A pápa beleegyezett abba, hogy az emlitett ünnepnapokon a régi imádság helyet az uja mondják. Az uj imádság magyar forditásban igy hangzik:

„Mindenható örök Isten, ki örök hatalommal uralkodol minden nemzeteken, tekints kegyelmesen Magyarországra, hogy királya igazságos kormányzásban, népe pedig hüséges engedelmességben, neved dicsőségére és az ország javára egyértelmü jámborsággal egyesüljenek."

— **Mária Dorottya kir herczegnő esküvője.** A hivatalos osztrák Wiener Abendpost kommünikét tesz közzé, a mely bizonyára élénk sajnálkozást fog kelteni országszerte. Mindenki természetes dolognak vette, hogy a magyar földön, Alcsuthon született Mária Dorotytya kir. herczegnő esküvője Fülöp orleansi herczeggel Magyarország fővárosában lesz, mint a hogy néhány évvel ezelőtt József kir. herczeg másik lányáé is Budavárában volt. Annál meglepőbb a hivatalos formában közölt hir, hogy az esküvő Bécsben vagy Schönbrunnban lesz. A bécsi hivatalos kommünikéja ezt mondja.

„Mint hivatalos forrásból értesülünk, Mária Dorotytya kir. herczegnő ő császári és kir. fenségének esküvője Orleans Fülöp herczeg ő kir. fenségével ez év november hónapjában Bécsben vagy Schönbrunnban lesz."

Az udvar körébe közel álló ultramontánok fáztak a polgári esketéstől, mely az egyházit megelőzi, ha a nász Magyarországon történik meg. Azoknak engedmény a mi veszteségünk.

— **Butort az anyakönyvvezetőknek.** Aradvármegye alispánjához tegnap a következő leirat érkezett a belügyminiszteriumból: „Nagyságos Ur! Hivatalos uton tudomásomra jutott, hogy a vármegye területén működő egyes anyakönyvvezetők hivatalos helyiségei sok kivánni valót hagynak hátra, igy nevezetesen a tüzbiztonság követelményeinek gyakrán meg nem felelnek, több helyen pedig az anyakönyvek elhelyezésére szolgáló szekrényen kivül egyéb butorzattal ellátva nincsenek. Tekintettel arra, hogy az anyakönyvvezetőkre bizott teendőknek, különösen pedig a házasságkötéseknek komoly fontossága elengedhetetlenül megkivánja azt, hogy hivatalos helyiségeibe ehhez méltó tisztességes módon legyenek berendezve, felhivom Nagyságodat, hogy az ügyről szerzett alapos tájékozás után e téren mutatkozó hiányok megszüntetése iránt közrehasson. Budapesten, 1896. évi julius hó 19-n a miniszter helyett: Latkóczy Imre államtitkár."

— **Nyugalombavonuló honvédezredes.** Egy kiválóan derék és humanus érzületü katonának nyugalomba vonulásáról vettünk értesülést, mely annál közelebbről érinthet bennünket aradiakat, mert az illető egykor a mi háziezredünk kötelékébe tartozott s mint zászlóaljparancsnok kitünő képzettsége, humanus bánásmódja és szeretetreméltó modora által nemcsak a katonai körökben szerzett elismerést magának, de a társadalomnak is mindvégig kedvelt alakja volt. Vajdahunyadi Kholler László a szegedi 5-ik honvéd gyalogezred parancsnoka megrongált egészsége folytán saját kérelmére nyugalomba helyeztetett. Az ezredes 1855. óta, tehát negyvenegy év óta áll katonai szolgálatban s ez idő alatt nem egy hadjáratban tüntette ki magát s nyert bátorsága és képzettségeért kitüntetéseket és rendjeleket. A katonai érdemkereszt, a hadi érem, s 3. osztályu tiszti katonai szolgálati jel és a Marianni német lovasrend keresztje mind bizonyitékai Kholler ezredes igazi katonai voltának. A közös hadsereg szolgálatában 1893. február haváig állott s utolsó szolgálatát mint közös tiszt a mi háziezredünk kötelékében töltötte. Szegedre 1893. február hóban jött mint alezredes s itt átvette a magy. kir. 5-ik honvéd gyalogezred parancsnokságát. — Ebben a

minőségben lett 1893-ik év julius hó 5-én ezredessé előléptetve.

— **Öröm a királyi családban.** Bécsből jelentik, hogy Mária Valéria kir herczegnő Ischlben szeptemberre örvendetes eseményt vár. A telet Bécsben fogja tölteni, mert a valsói kastély csak később készül el.

— **A villamos telep.** A Ganz és társa budapesti vasöntöde által Aradon a Radnai utra tervezett vilamos telepre nézve a városi tanács megadta az engedélyt s a gyártelep földmunkálatait a közel napokban már meg is kezdik. E czélból ma délután a hatósági kiküldöttek megszemlélik a telepet, és pedig Brózer Mór kir. iparfelügyelő, Sarlot Domokos főkapitány, Posgay Lajos dr. főorvos, Greén Nándor alkapitány iparhatósági biztos, Stankovits Milos városi tüzoltó parancsnok és a mérnöki hivatal egy kiküldöttje. A vállalkozó czég a város igényeinek mielőbb meg akarván felelni, azt kérelmezte a tanácstól, hogy a tervbe vett nagy gépház helyett egy kisebb ideiglenes gépházat épithessen, hogy a gyártelep igy még az ősszel megkezdhesse működését. A tanács azonban csak azon feltétel alatt adta meg az engedélyt, hogy az ideiglenes gépházat csak 1898. augusztus 11-ig használhatják a kötelesek már az első napon megkezdeni a gyártelep összes épületeinek építését.

— **Az aradvárosi adókivető bizottság** folyó hó 29-én hétfőn délelőtt 9 órától kezdve a czipő kereskedők, czipészek, czukrászok és czukorkagyárosok III. osztályu kereskedelmi adóját fogja megállapitani.

— **A vizvezeték és a csatornázás készen.** Az aradi vizvezeték és csatornázás befejezésében most már csakugyan nem kételkedhetik a legskeptikusabb lélek sem, mert most a tények győznek meg annak valóságáról. Ugy áll a dolog ugyanis, hogy a vizvezeték vállalkozók bejelentették a városnak, hogy a vizvezetéket ez év augusztus hó 1-én megnyitják. Egyidejüleg azon kijelentést tették, hogy addig, amig a vizvezeték hivatalos és végleges átvétele megtörténnék, a közönségrészére ingyen szolgáltatják a vizet. A ház és vizcsapok is elkészültek már s a város a kezelés elsajátitására a vállalkozók kérelme folytán Stankovits Milós tüzoltó parancsnokot küldte ki. A lovartéri viztorony is mihamar elkészül, már csak a tetőzés elkészitése van hátra E torony tetejében egy hatalmas medence lesz elhelyezve, a melyben 3000 hektoliter álland a város rendelkezésére. A házakban „jelző lapok" lesznek kifüggesztve, a melyek a vizvezetéki csapok használatát illetőleg adnak utasitásokat. A csatornázási-vállalkozók szintén bejelentették a városnak, hogy a csatornázás augusztus elsejére elkészül és üzembe helyezhető. Azt kéri az angol társaság, hogy az üzembehelyezéstől számitott 6 hó után a csatornázás véglegesen átvétessék egy arra kijelentett szakértő bizottság által. Ennek folytán az érdekelt háztulajdonosok kötelesek augusztus hótól számitott 6 hónap alatt a főcsatornákhoz való összekötő csöveket kiépiteni.

— **Csabaiak az igazságügy miniszternél.** Csaba város közgyüléséből a napokban küldöttség tisztelgett Erdély igazságügyministernél, felkérendő a ministert, hogy Csaba városának egy őt évvel ezelőtt a törvényszéki épület emelése tekintetében beadott kérvényét vegye figyelembe. A miniszter azt a választ adta, hogy a kérelem a megoldás stádiumában áll.

— **A rezervisták napja.** Nagy a meleg talán világszerte, de olyan hőséget nem pipált még az öreg Belzebub uram sem, mint a milyet kiállanak mától fogva a rezervisták. Akik a manöverre az első csoportba lettek behiva, azok tegnap reggel jelentkeztek a várba, hogy felvegyék ujra tizenhárom napra a sok fáradsággal járó fesses mundért. Fel is öltöztették tegnap mindannyit, ma reggel már ők is együtt masiroztak el a többiekkel egy kis — mulatságra.

— **A postahivatal rovancsolása.** Udvardy nagyváradi magy. kir. posta- és távirda igazgatósági tanácsos az aradi magy. kir. postahivatal pénzkezelő osztályában a szokásos évi rovancsolást megtartotta s ugy a kezelés, mint a felügyelet korrektsége felett a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott.

— **Egy község pusztulása.** A szép Kalotaszeg egyik legszebb fekvésü és tiszta magyar községét: a Bánffy-Hunyad szomszédságában levő Zsobokot, sulyos katasztrófa érte. A szük völgykatlanban épült és körülbelül ezer lakossal biró községet csütörtökön délután 2 órakor, borzasztó szélvihar és jégeső kiséretében, eddig sohasem tapasztalt erejü felhőszakadás a szó teljes éttelmében elárasztotta. A falu közepén áthuzodó szakadékos patakárok egy pillanat alatt szédületes rohamosságu hatalmas folyóvá dagadt, elsöpörve mindent, a mi utjába került. A falunak csak felső utczája maradt épen. Zsobok többi részét irtozatosan összerongálta a piszkos áradat, mely ledöntötte a templom kőkeritését, beszakitott ajtókat, falakat és kiragadta a szobákból a bútorokat, a gazdasági épületekből a fölmivelési eszközöket, buzát, takarmányt, — magával sodorva embereket is, kik azonban szerencsére mind megmenekültek. Másnap délután kerültek meg a elveszettek közül az utolsók. Halálos rémület fogta el a lakosságot, melynek nagy része a padlásokra, földekre menekült. Másfél óra hosszat tartott a iszonytató vihar. És a mit az áradat megkimélt, azt tönkreverte a jégeső. Oriási nagyságu jégdarabok tenyérnyi halmaza megsemmisitette a község egész határát, nem hagyva meg a idei termésből egyetlen buza vagy kukoricza-szemet sem. Az egész határ tökéletesen le van tarolva. A jégeső ezenkivül sok kárt tett a házakban is. És mindezeken felül ott volt a harmadik csapás: a rémitő szélvihar, mely akkora erővel tombolt, hogy hatalmas öreg fákat derekában tört ketté, mint valami pelyhet. Ez a borzalmas katasztrófa tönkretette Zsobokot, a kalotaszegi magyar szigetnek e szorgalmas. derék lakosságu, kizárólagosan magyar végbástyáját! Kolozsmegye alispánja személyesen ment Zsobokra, megvive a károsultaknak az első segitséget

— **Jönnek a bakák.** Megszaporodott az éjjel az aradi vár lakossága. A háziezred negyedik zászlóalja az éjjel 11 órakor érkezett Aradra Dománszky alezredes vezénylete alatt az ezredgyakorlatokra, melyeknek egy része Aradon, a másik fele Nagyváradon folyik le. Augusztus elején aztán nyakukba veszik szegény bakáink a világot s hat hétig vissza se néznek a mi városunkra, hej pedig de soknak a szive vágyódik majd vissza ebbe a marosparti, szép lányos városkába.

— **Az ujtemplom Apátfalván.** Az apátfalvai apátplébános és czimzetes kanonok: Krisstóffy János két templom tervet nyujtott be az aradi kincstári hivatalhoz, mint kegyurhoz. Az egyik terv szerint az apátfalvai katholikus templom csak restaurálandó, a másik terv az egész uj templom képét adja. A temploméptésben még nem döntöttek.

— **400 pör egy uradalom ellen.** A csongrádmegyei Károlyi uradalom jutott ahhoz a szerencséhez, hogy vagy négyszáz darab kincstári pört kap a nyakába elég szép terjedelmü birságokkal. Az uradalom a „mámai" földjét részletekben eladta a nélkül, hogy ez eladást a kincstárnak bejelentette volna, amely ily módon elesett az ilyankor járó illetékektől. Miután külön-külön mintegy 400 esetben történt meg ez a dolog, igy, az uradalom négyszáz birságnak nézhet elébe.

— **Tüz a waggongyárban.** Tüzet jelzett a városháza toronyöre tegnap délelőtt s alig egy pár perez alatt az a hir terjedt el a városban, hogy a waggongyár ég. A tüzoltóság nyomban kivonult a tüz szinhelyére s a közönség is tömegestül futott ki a jelzett helyre. — Az egész azonban csak vaklárma volt, mert egy kis mennyiségü szesz égésénél egyéb mi sem történt. A vizsgálatot a rendőrség tegnap d. u. megtartotta.

— **A jegyes életkora.** A nőknek az a megbocsátható hiusága. hogy életkoruk bemondásakor ők, vagy mamájuk, mindig tévednek egy kicsit, rendszerint csak mosolyt fakaszt, az alább ismertetendő esetben azonban nagyobb bajt okozott. H. Gábor, vidéken működő fiatal orvos, el volt jegyezve egy fővárosi kereskedő gazdag leányával, aki azonban daczára, hogy fővárosi volt, annyira vidékiesen gondolkozott, hogy hitelt adott azon anonym leveleknek, melyek jegyeséről őt lebeszélni törekedtek s tényleg föl is bontotta a frigyet, kevéssel az esküvő előtt. A nő ezen lépése által megszégyenitett és fölbosszantott jegyes ekkor a törvény utjára lépett, nevezetesen megtériteni kérte mindama kiadásait, melyeket e házasság miatt és annak reményében tett. Neki ugyanis garcon lakása helyett nagyobbat kellett vennie, vidéken azonban nem lóg kint a házakon annyi czédula, mint a tulépitett Budapestünkön, megfelelő lakást tehát csak nagy áldozattal és tetemes átalakitási költség árán volt képes kapni, mely kiadásai azonban a hibája nélkül fölbontott eljegyzés folytán kidobott pénzzé váltak. A most emlitett és egyéb költségei iránt tehát pört inditott időközben özvegygyé lett s Budapesten lakó anyósa mint a jegyesnek törvényes és természetes gyámja ellen. E pörben fejlett ki egy érdekes és uj jogi momentum. Alperesnő azzal állott elő, hogy ő a pör érdemében nem is nyilatkozik, mert neki ahhoz semmi köze; ő ugyanis azon czimen lett bepörölve, hogy leányának a gyámja és tetteiért vagyonilag felelős. Ez azonban tévedés, mert a leány már nagykoru és igy saját személyében pörlendő annál is inkább, mert a jegyesség fölbontását is nem az anya, mint leánya képviselője, hanem a leánya önjogulag eszközölte! Fölperes ur tehát elutasitandó és tisztességes összegü költségben elmarasztandó. Fölperes nyilatkozata után a biróság minap határozott és fölperest el is utasitotta, mivel a kereset beadásakor a jegyes tényleg már önjogu volt, önnálló vagyonnal is birt, a saját személyében intézkedett a fölbontás felől, az anyját tehát az ő tényeiért elmarasztalni nem lehet, azonban — és ez az érdekes és helyes — alperes anyát a pörnyerés daczára is tetemes perköltségben marasztalta el fölperes javára, mert ő volt az oka eme pörnek, mivel hogy becsatolt levél szerint ő irta volt az orvosnak egynegyed év előtt azt, hogy leánya 22 éves, tehát életkorának eltitkolása, illetve hamis előadása által ő tévesztő fölperest oly irányba, hogy ez a jogosan kiskorunak vélt leány helyett mást pöröljön! Leányok, asszonyok ne hamiskodjatok:

— **Beszédes kérdés.** A Zemplényi kioszkban egyik asztalnál beszélgetnek a Simayfürdő ártézi kutjáról. Erről rátérnek a Barosspark Norton kutjára, mire egy borkereskedő a szóvivő mérnöktől az kérdi:

— Ugyan mérnök ur, pinczében is lehet Norton kutat furni?

A társaság összenézett, aztán a borkereskedőre nézett és mosolygott. Mindenki mosolygott — az áruló kérdésen.

— **Az árulók.** Pénzre volt szüksége Falkucz Nikolai cserői lakósnak s mivel másképszert tenni nem tudott, keresett valakit, a kit megrabolhasson. A véletlen Herders Flórát vezérelte utjába. Megtámadta s mikor ez pénzét előadni vonakodott, agyba főbe ütötte, mig nem aléltan lerogyott a földre. A dulakodás közben azonban a pénztároza a földre esett, Falkucz véres kezével utána nyult s aztán zsebre vágta és elmenekült. A szegény leány mikor kábultságából magához tért, a csendőrséghez futott, mely a tettest el is fogta. Eleinte tagadott mindent, de mikor megmotozták, a véres tizesek mindent napfényre hoztak. A börtönbe kisérték.

— **Az EMKE pöre.** Vajda Mária dévavánnyai magánzónő elhalálozván, Jász-Nagykun-Szolnokmegye szeghalmi járásában lévő negyvenholdas birtokát s 1421 forint készpénzét az EMKE-nek hagyta. A végrendeletet azonban oldalági örökösök megtámadták s igy az egyesület kénytelen volt a pör utjára lépni, amely most véget ért. Az egyesület buzgó jogtanácsosa, Barna Endre hódmező-vásárhelyi ügyvéd fáradozása után ugy az első-, mint a másodbiróság előtt megnyerte a pört, amennyiben részére itélték oda az örökséget. Ezzel az EMKE Jász-Nagykun-Szolnokmegyében birtokos lett.

— **Mádi Kovács riadója.** Mádi Kovács György táborszernagy, a hires kassai hadtestparancsnok — nagy izgalomba ejtette szombaton Igló város polgárait és még inkább a

katonáit. A táborszernagy most jött meg fürdőről, Karlsbadból. Mihelyt hadtestének területére ért a kis kemény ember, tüstént feltámadt benne a generális. Iglón, a hova estefelé érkezett, kiszállott és egészen váratlanul megjelent a kaszárnyában. A következő pillanatban megharsantak a kürtök, trombitaszóval, fegyvercsörgéssel telt be az utcza. A polgárság rémülten futott ki a kapu elé, senki sem tudta mi történt. A zavart és rémületet csak növelte az, hogy az egész helyőrség teljes fölszereléssel, futó lépésben vonult a város piaczára. Akkor már talpon volt egész Igló, temérdek ember nézte a kivonuló katonaságot. A piaczon négyszöget formált a helyőrség, madi Kovács megállott előtte, és jól végig mustrálta a legénységet, mely elvonult előtte. E közben lassankint lecsillapodott Igló városa, kiderült, hogy nem történt semmi, csak vaklárma volt az egész. A táborszernagy, Iglóra érkezvén, riadót fuvatott, hogy kiprobálja katonáinak gyorsaságát, ugy, a hogy a német császár szokta. Ma reggel nagy gyakorlat volt, azt is végigcsinálta a táborszernagy, délután pedig tovább utazott a löcsei helyőrséget megvizsgálni.

— **Leégett keményitőgyár.** O-Becséről irja tudósitónk, hogy a bácskai első keményitőgyár a mult éjjel teljesen leégett. A tüz a szárítóból csapott fel s csakhamar lángban állott az egész hosszu épület. Minden oltási kisérlet hiábavaló volt. Bennégett rengeteg sok keményitő és csiriz, meg gabona s a gépek a nagy tüzben összeolvadtak. A kár hatvanezer forintra rug, ami érzékenyen fogja sujtani a leginkább földmives részvényeseket. A gyár eddig huszonkétezer forintra volt biztositva, éppen a napokban kötöttek 55.000 forintos biztositást, amely azonban csak augusztus elsején lépett volna érvénybe. A részvényesek zugolódnak az igazgatóság eme fukarságán, amely miatt elestek a biztositási összegtől. A roppant mennyiségü gabonát alig lehetett eloltani. A nagy kár valószinüleg a gyár pusztulását vonja maga után.

— **Megkerült ezer forint.** E hó 22-én délután Tötössy Vilma német csanádi postamesternő egy N.-Köveresen feladott és Telbisz Lajos német-csanádi lakos czimére érkezett 1000 frtot tartalmazó pénzeslevelet tévedésből a többi közönséges levelekkel kiosztott és az 1000 frtos pénzeslevelet igy valaki mindenestől elemelte; Hadfy Károly főszolgabiró Khon Jenő őrmester és Szabó János csendőrökkel a nyomozást f. hó 24-én meginditotta, de a tettes valószinüleg nagyon megijedt a vizsgálattól, mert a pénzeslevelet a levél szekrénybe dobta, hol azt tegnap délután, mint minket értesitenek, a szekrényben sértetlenül feltalálták. A tettes mindeddig ismeretlen.

— **Gyilkos menyaszony.** Zsebelyán Danicza egresi torontálmegyei oláh leány völegényét szerelmi enyelgés közt találta az édes anyjával, mire vasvilát ragadott s mindkettőt leszurta. Mindketten halálosan megsebesültek. A leányt a csendőrök elfogták.

— **Testvérgyilkos.** Moga Illés robogányi gör. kel. esperesnél az aratási munkálatok folytak s midőn a munkások azt bevégezték, az esperes megvendégelte őket. Vacsora után a munkások eloszlottak s ki ki hazament, mert legtöbben helybeliek voltak. Köztük volt két testvér is, név szerint Popa Kosztán és Popa Péter, kik eltávozva az esperes házától, még betértek a közel fekvő Rótstein Mór korcsmájába s ott addig iddogáltak, mig az emberirtó pálinka hatalmába nem keritette akaratukat, eszüket, alárendelve azt a leggonoszabb démonok egyikének. Késő éjjel volt már, mikor a két testvér bepálinkázva elhagyta a korcsmát, s dülöngözve, dalolva hazafelé tartott. A pálinka azonban müködni kezdett, s előbb összevesztek, majd meg verni kezdék egymást. Az éppen arra vetődő lelkész közbelépett s addig csititotta őket, mig megbékültek s nyugodtan folytatták utjokat. Kis idő mulva azonban ismét felébredt az egyikben a verekedési hajlam. Kosztán meg akarta verni öccsét Pétert, de az nem hagyta magát, hanem bátyját földre teperte. Már ekkor egészen vadállat volt ez az ember a pálinka által fejébe tódult vér kivetköztette emberi lényéből, nem testvér feküdt előtte, hanem bosszujának tárgya, ki őt megütötte. Hajmeresztő tény, ami ezután következett: Péter egy karóval addig verte bátyja fejét, mig annak jajgatása tompa hörgéssé változott, akkor bevonszolta telkére s lepedőt boritott rá. A szerencsétlen ember reggelig kinlódott, de nem halt meg. Péter, ki már reggelre kijózanodott, látva, hogy bátyja még nem halt meg, ismét ütni kezdte ezuttal addig, mig csak ki nem adta lelkét. A csendőrök elfogták a minden emberi érzésből kivetkőzött gyilkost.

— **Aranyhajak.** A divat mindenre kiterjesszi a hatalmát. Még a haj szinére is. Manapság az aranyhaj a divatos és kivált Párisban. de nálunk is — bár csak inkább a chanteusök világában — a chichez tartozik aranyhajunak lenni. Hála a kémia előrehaladott voltának és a fodrászok ügyességének, ez ma már igen könnyen megy. Egy pár hajfürdő, egy két tégely kenőcs és készen van ragyogásával a nap sugarait és minden aranypénzt is megszégyenitő aranyhaj. Hogy sokan vannak a talmi-aranyhaj ellenségei, azt fölösleges mondani is. Általában két részre oszthatók. Az egyikbe azok tartoznak, akik óva-óvják a nőket az aranyfestéktől, mert az idővel megkopik és a haj zöldd lesz. A másikba a moralisták, akik hiuságos és kárhozatos dolognak tartják ekként áldozni a divat bálványának. És szemükre vetik hivalgó voltukat a századvégi asszonyoknak. Pedig nincs igazuk. Nemcsak a mi századvégi divatunknak vannak ilyen kárhozta ható kivánalmai. — A régi római hölgyek rajongtak már az aranyszőke hajért, megirigyelve érette a germánokat. És ha bár a kémia akkor még meglehetősen fejletlen volt, természetesebb eszközökkel is tudtak maguknak arany fényt varázsolni a fejükre. Egy francia lapban olvassuk, hogy a római szépségek ilyenkor napokig sétáltak a legforróbb napsugárban, fedetlen fővel, hogy hajukat, amelyet előbb mar kenőcsökkel preparáltak, szabadon járhassa az át. A hajuk azonban inkább bronzszinü lett a a napsugaraktól. Később divatba jött az aranyporral behintett haj és ennek a divatnak nemcsak hölgyek hódoltak. Mert a hires szépségü Erzsébet királynőn kivül Caracalláról is feljegyezték, hogy ilyen hajviseletet hordott. Az emlitett francia lapban a történet egész sereg aranyhaju nőalakjára rá van olvasva, hogy talmi-arany haja volt. Az illusiókat ma már ugy szeretik szétrombolni; igazán érdemes volna utánjárni, vajjon a Heine Loreleyjának a haja igazi aranyhaj volt-e?

— **Gyilkos villamos kocsi.** Megrenditő szerencsétlenség történt tegnap reggel 7 órakor a villamos vasut budapest-ujpesti vonalán. A mint egy villamos kocsi Ujpestről a Ferdinánd-hidhoz érkezett, a kocsivezető, egy Mihalik nevezetü, a hátulsó felhágó ajtaján kibukott s oly szerencsétlenül esett a sinekre, hogy a nyomban utána jövő villamos kocsi elgázolta. A kocsi Mihalik testét háromfelé szakgattasa szerencsétlen kocsivezető ott a helyszinén nyomban meghalt. Ugy látszik, hogy a villamos vasutakon a szerencsétlenségek nem akarnak véget érni. Egy nap a közönség, másnap az alkalmazottak élete forog veszélyben. Meddig fog ez tartani?

— **Veszedelmes féltékenység.** Mehalán a kaczér Kocsis Anna kegyéért a falu három legénye is versenyezett. A szép leány sokáig kaczérkodott mind a hárommal, mert maga sem volt tisztában. hogy kit ajándékozzon meg szivével. Végre is Paczula Tódor javára döntött, mert ez hozta neki a legszebb ajándékokat és őt találta a legtérfiasabbnak a versenytársak között. Ettől fogva ugy éltek, mint egy turbékoló gerlicze-pár; a leányt nem lehetett látni sohasem Paczula nélkül, ez kisérte őt ki naponként a mezei munkára, ez vitte őt táncba vasárnaponként. A másik két versenytárs, Panton György és Bogics Kosztа megirigyelte a fiu boldogságát; tegnap este rálestek, mikor hazament a kedvesétől és ugy elverték, hogy a fiu nem tudott hazavánszorogni és vértől elboritva maradt a csatatéren. A féltékeny legényeket elfogták és be vitték a temesvári törvényszéki fogházba. Kihallgatásukkor azt mondták, hogy nem tehetnek róla, de ugy megbabonázta őket a Kocsis Anna két szép szeme, hogy bosszut kellett állaniok boldogságuk megrablóján.

— **Kutyák-garderobe.** A kutyák toalettje Párisban az öltöztetés müvészetének egyik különös specialitásává lett. Egy bájos öleb ecskével például csodadolgokat mivelnek. Fejének fürtjeiben selyemszalagokat fűznek. Amikor délutáni sétájára indul, egy komorna elővesz elegánsan kidolgozott bőrládácskát, amelyben a kutyácska toalettjei vannak. Először is föladják rá a czipőcskéket, amelyeket bőrszijacskákkal erősitenek a lábához. Azután következik a gallér a nyakkendővel. A gallér behajtott sarkakkal a legfinomabb vászonból való, a nyakkendő csinos csokor, közepén egy kis ezüst csöngetyüvel. Ünnepiesebb alkalomra, például látogatásokra, a kis öleb diszesebb nyakéket kap. Ezüstveretü finom bőrből való övet, amelyen rubinok, szafirok és gyöngyök ragyognak elszorva. E modern pudli toalettjéhez tartozik végül elegáns takaró, amely gyöngéd tagjait kirándulások alkalmával megvédelmezze. Utazásra egy kutya, amely ad valamit magára, finom porköpenyt vesz föl, amelyen zseb is van a jegy számára. A kis bőrládában vannak végül még ezüstveretü tésük, kefék, továbbá egy meleg felöltő, arra az esetre. amikor a kutyát lenyirják s igy könnyen meghülhet. A kutya egyszóval nagy becsülésben és dédelgetésben részesül.

— **Miért koczczintunk?** Egyik sörházbeli törzsasztalnál azon vitatkoznak, hogy ugyan miről is jó az a koczintás? Találgatják, kutatják, végre az asztal adomázóinak egyike kivágja a szentencziát:

— Én tudom, hogy miért koczint a magyar.

— Nos, miért?

— Hát csupa igazságból. Aki életében bort ivott, az tudja, hogy a nyelve (izlése) orra (szaglása) szemei (látása), de még a feje, kezei, lábai is kapnak a borból, csak éppen a hallás van kizárva a bor élvezetéből. Azért szokás hát a koczintás, hogy a fülek is kapjanak a borból valamit, ha egyebet nem, hát egy kis pohárcsengést. No mert annyira senki sem volt még eddig berugva, hogy a füleibe öntse a bort a szája helyett.

— **Ki akar tüzoltó lenni.** A fővárosi tüzőrségnek több uj tüzoltóra van szüksége s ezért alkalmas embereket keres. Azok a katonaviselt 30 éven aluli férfiak, akiknek a pálya tetszik, jelentkezzenek julius 30 ikán délelőtt 9 órakor a központi tüzoltó kaszárnyában (Ujvásártér.)

— **Megtámadott bicikilista.** Wiener-Neustadt közelében egy ismeretlen ember vakmerő támadást követett el egy bicikliző hadnagy ellen az országuton. A hadnagy éjjeli tizenegykor a brucki tábor felé tartott kerékpárján, amikor a sötétből hirtelen eléállt egy ember, aki azt akarta tudni, hogy hány az óra. A hadnagy leugrott a bicikliről s azt felelvén, hogy nincs ideje, tovább akart állni.

— Ha nincs ideje, kiáltotta az ismeretlen, — hát majd magam veszem el az órát.

A hadnagy kirántotta revolverét s rálőtt a támadóra, egyuttal gyorsan felpattant a biciklijére s a következő helység csendőrállomásán jelentést tett az esetről. Rögtön őrjáratokat küldtek ki az egész vidékre, de a vakmerő támadónak nem akadtak nyomára.

— **Hivatásának áldozata.** Megirtuk, hogy a multkori ó-budai pipagyári tüznél ifj. Szidanics Ferencz fővárosi tanitó, a budapesti önkéntes tüzoltó testület szakaszparancsnoka, az országos tüzoltó szövetség másodtitkára szerencsétlenül járt, a mennyiben oltásközben egy párkányzat rászakadt. A szerencsétlen fiatal ember — mint fővárosi tudósitónk irja — héttőn reggel meghalt sebeibe. Halála ugy a fővárosi tanitóság, mint a tüzoltók között élénk részvétet keltett. Temetése szerdán délután lesz nagy dissze l.

— **Elitélt Izgatók.** A gyulafehérvári kir. törvényszék — mint a Tribunában olvassuk — Fogarasán György tanitót másfél évi államfogházra és kétszáz forint pénzbüntetésre, Pekurari Pop János lelkészt pedig nyolcz hónapi államfogházra és százhusz forint pénzbüntetésre itélte a magyar állam ellen való izgatás miatt.

— **Nóta az aradi lányokról.** Dankó Pista, ki hangversenytársulatával már négy estén át mulattatta városunk közönségét gyönyörü nótáival, tegnap este egy jókedvü társaságnak igéretet tett, hogy az aradi szép lányokról és asszonyokról, kik apró kacsókkal kitartóan megtapsolták a nótakirályt, egy szép nótát ir. De az igéret szép szó, mondja a közmondás s ezt tartotta a bohémtársaság is. Erre Dankó Pista az alábbi kötelezvényt állitotta ki:

Kötelezvény.

50 kr. bélyeg. Alólirott kötelezem magam és fogadom hitemre, üdvömre, a nagyidai vajda szellemére, hogy mielőtt a földteke százszor fordulna meg tengelye körül, akkorára én (már mint Dankó Pista) az aradi lelkes közönség iránti hálából az aradi szép lányokról és asszonyokról olyan nótát komponálok mint az pinty.

Arad, 1896. julius 27-én.

Dankó Pista s. k.

Előttünk: Nikolits Dóme, Nagy Sándor dr., Gallovich Jenő, Hrabovsky Lajos, Benedek Arpád, Kosztka Mikály, Rottár Sándor, Cs. Endes Dániel stb.

Csak egyet sajnálunk, hogy a nótát nem itt irja meg, mert a holnapi előadás már az utolsó.

— **Agyonlőtte a barátját.** Prágából két ott tartozkodó budapesti magyar ember tragédiájának a hirét hozta ma egy távirat. A hir arról szól, hogy Sommer Károly budapesti mérnök egy barátjával nemrégiben Prágában ment tanulmányutra. Sommer kedveskedni akarván barátjának, vett neki ajándékba egy forgópisztolyt. Ma átadta neki az ajándékot. Barátja forgatta a pisztolyt, amely eközben elsült és mellbetalálta Sommert, aki azonnal meghalt. A szerencsétlenül járt ember vőlegénye volt egy szép budapesti leánynak.

— **Kerékpáron a világ körül.** Három angol kerékpárosnak merész ötlete támadt nemrégiben, az, hogy kerékpárontesznek egy utat a világ körül. A kerékpáron tegnap indultak el Londonból Harvichba, ahonnan Antwerpenbe fognak vitorlázni. Utjok Brüsszelen, Kölnön és aztán a Duna mellett Bécsen és Budapesten keresztül a Kaukázusig vezet, onnan Perzsián, Indián keresztül Kináig. San-Franciskóból a három fiatal angol New-Yorkba fog biciklizni, a hová, ugy számitják, két év multva érkeznek meg. A három vállalkozó szellemü fiatal ember neve: Edward Suan, Foster Frazer és Lowe.

— **A telefon mint betegségek terjesztője.** Az utóbbi időben több nagy városban panaszok emelkedtek, hogy a telefon használata által nemcsak külső, de belső betegségek is terjesztetnek. Orvosi megfigyelések egyes esetekben állitólag azt is konstatálták, hogy a teleton beszélő-kagylóiról belehelt tüdővészbacillusok a tüdővészt is átszármaztatják. Orvosi körökben most e jelenségeket nagyobb figyelemben részesitik és azon igyekeznek, hogy a telefon hátrányait megszüntessék. Mindenesetre ajánlatos a telefon készleteket mindig tisztán tartani, s különösen szükséges ez kávéházi, vendéglői, nagyobb irodai stb. telefonoknál, melyeket sok ember használ. Legpraktiksabb volna minden telefonnál egy edényt tartani karbololdattal és szivacscsal, hogy használat előtt mindenki megtisztogassa ugy a beszélő, mint a halló kagylókat.

— **A bot az iskolában.** A berlini legfőbb közigazgatási biróság érdekes elvi jelentőségü döntvényt hozott a minap egy tanitó dolgában, ki följe lentettek, mert megverte tanitványát. A porosz biróság igy határozott: „A tanitó kétségkivül jogositva van érzékeny testi megfenyitésére tanitványainak. Es pedig ugy az iskolában, mint az iskolán kivül, miután a gyerek az iskolán kivül is iskolai fegyelem alatt áll. Hasonló joguk van a lelkészeknek is, mint hitóktatóknak. Tanitói megfenyités birói eljárás tárgya csak akkor lehet, ha a tanitványnak látható és jelentékeny megsérülésével járt. Ilyen sérüléseknek azonban csakis azok tekinthetők, a melyek a tanitvány egészségét vagy életét veszélyeztetik. Véraláfutások, kék foltok vagy hurkák azonban nem ilyen sérülések, miután az érzékeny büntetés szükségképen mindig ilyen következésekkel jár."

— **Pusztitó hullám.** A japáni lapok most részletesebb tudósitásokat hoznak annak a rengeteg hullámnak a pusztitásáról, mely mult hó 15-én az ország északkeleti partját meglátogatta. Az első táviratokból azt lehet következtetni, hogy a tengernek ez a borzasztó felágaskodása földrengés következménye volt. A részletesebb tudósitások szerint ez nem valószinü. A föld itt-ott rezgett ugyan, de a tenger háborgása a fenéken beállott változásnak lehetett a következménye. A pusztitó hullám 83 láb magas volt és délnyugatról északkeletre 300 angol mértföld hosszuságban terjedt. A katasztrófa esti nyolczkor állt be, de a korán kelő japánoknak az a szokása, hogy ilyenkor már alusznak és igy a vészterületen az emberek tizezrei mitsem sejtve, szótlanul merültek a tengerbe. Yokohamában az első hireket tulzottaknak hitték, de az ujabb hirek még borzasztóbbak voltak és kétségtelen immár, hogy legalább 30,000 ember vesztette életét. A sebesültek száma is igen nagy és járványtól tartanak, mert munkaerö hiányában nem tudták eltakaritani a hirtelen jött katasztrófa halottait, melyek a forró napon feloszlásnak indultak. Az életben maradottak részére az ország minden részéből adományok érkeztek, de az inség nem nagy, mert egész családok pusztultak el és az életben maradottak száma igen csekély. Ivate tartományban a rendőrség 25,043 halottat állapitott meg, 1250 ember megsebesült, 5080 ház romba dőlt. — Sajátságos, hogy tengeri gőzösök, melyek a katasztrófa pillanatában a parttól 30 angol mértföldnyi távolságban vonultak el, nem vettek észre semmit. A tenger csendes volt és halászemberek, kik halászni voltak künn a tengeren, mitsem sejtve tértek haza reggel falvaikba, melyek akkor már romokban hevertek.

— **A kesztyü.** A kesztyü elegáns testvére a czipőnek és ugy, mint az utóbbi, fontos része a toilettenek. A kesztyü történetén és fejlődésén végig tekintve, látjuk, hogy sok változáson ment keresztül, mig mai formájához jutott. — Xenophon volt az első, aki irataiban kigunyolta a kesztyüviselést és ki elpuhultsággal vádolta a perzsákat, mert nemcsak fejüket és lábukat, hanem kezüket is ruhába bujtatták. Ugy látszik, a perzsáknál ismerték a kesztyüt legelsőbben, de ott is csak uralkodók és magas személyiségek viselték. Homérosztól tudjuk, hogy Odisszeusz atyja, amikor kertjében járkált, kesztyüt huzott, hogy kezeit kimélje. Ugyan milyenek lehettek ezek a kesztyük? Bizonyosan ormótlan volt a kesztyü még akkor formában és kivitelben is és bizonyára egészen más a mai elegáns különböző hosszuságu kesztyü, mint volt akkor. Még a középkorban sem volt a kesztyü egészen kifejlődve, pedig akkor sokkal nagyobb szerepe volt, mint ma. Vaskesztyüt viseltek a deli lovagok, kesztyüt dobtak egymásnak párviadalra hivás jeléül és kesztyűjük által mutatták kegyüket kiválasztott lovagjaiknak a középkor hölgyei. Legnagyobb hódités az egész világon a mult században tett a kesztyü, ekkor lett otthonossá minden körben. Ma már ezernyi a válfaja, ezernyi a divatja. Franciaországban ma már a férfivilág nem nagy sulyt fektet a kesztyüviselésre. Angliában évenkint 36 millió kesztyüt használnak el, ebből háromnegyed rész jut a hölgyek szép kezeire. Az angol nők sok pénzt költenek kesztyüre; évi négyszáz forint kesztyükre náluk nem is valami sok pénz, de vannak ladyk, akik költenek 1500 forintot is. Somerset herczegnő ruháinak elárverezésekor csak 2000 pár kesztyüt árvereztek el. Egy statisztikus pedig kiszámitotta, hogy az egész angol hölgyvilág évenkint együttvéve 18 millió forintot költ kesztyükre.

— **Rövid hirek.** **Miskolczról** Pinke József 5-ik gyalogezredbeli közkatona, a ki már hatszor dezertált, tegnap ujra elszökött. — **Szatmáron** Berke Ottó tizenhat éves budapesti tanuló, ki rokonainál volt ott nyaralni, fürdés közben a Szamosba fulladt. — **Gyergyó-Szent-Miklóson** Kerven Jánosné czukrászné ismeretlen okból forgópisztolylyal agyonlőtte magát. — **Valkány** torontálmegyei községben Tinaru Gyorgye részeg fővel veszekedés közben egy karóval ugy ütötte főbe feleségét, hogy az rövid szenvedés után meghalt. — **Győrben** a szesznőzödében két munkásra véletlenül rázömlött a forró lug. Az egyik Valics János szent-iványi lakos sulyos égési sebei következtében meg is halt.

GYÁSZROVAT.

† **Langsfeld Győző.** Egy köztiszteletben álló polgár és szorgalmas, lelkiismeretes hivatalnokot ragadott el a halál az élők sorából: Langsfeld Győző m. á. v. ellenőrt. A mélyen lesujtott család az alábbi gyászjelentést adta ki: Alólirottak fájdalomtelt szivvel tudatják saját, ugy számos rokonaik nevében is, a felejthetetlen férj, apa és após Langsfeld Győző, magyar állam vasuti ellenőrnek, folyó évi julius hó 26-án, délelőtt 10 órakor, életének 59-ik évében történt jobblétre szenderültét. A boldogult hült tetemei julius 28-án, délután 5 órakor fognak Orczy-utcza 22-ik számu saját házból az ág. hitv. ev. szertartás szerint a helybeli közsirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Béke poraira! Arad, 1896. julius 27. Özv. Langsfeld Győzőné szül. Hauptmann Laura, neje. Takácsi Horváth Kálmánné szül. Langsfeld Mariska, leánya. Takácsi Horváth Hálmán gyógyszerész, veje.

† **Vichmann József temetése** nagy részvét mellett ment végbe tegnap délután 5 órakor A temetésen megjelentek az elhunytnak hozzátartozóin kivül, nagyszámu tisztelői és barátai.

TANÜGY.

(—) **A kereskedőtanonez iskolai bizottság** tegnap délután 4 órakor ülést tartott Millig József iskolaszéki elnök elnöklete alatt.

A bizottság a beterjesztett jelentést az elmult iskolai év állapotáról, mely szerint befolyt tandijban 163 növendék után 978 frt helyett 949 frt, mely a városi pénztárba befizettetett, hátralék 29 frt, tudomásul vette azzal, hogy átvizsgálás végett a számvevőszéknek, a hátralék behajtása iránt pedig a tanácshoz terjesztessék.

Elnök bejelenti, hogy az elmult tanévben junius havában tartatott 106 óra, melynek fejében a tanároknak a 212 frt tiszteletdijat, a jegyzőnek pedig a 40 frt tiszteletdijat az elnök kiutalványozta. Tudomásul vétetett.

Elnök beterjeszti, hogy az aradi kereskedelmi és iparkamara által a tanulók jutalmazására irányozott 36 frt 50 krt a testülettel egyetemben a testület elnöke Szontagh Gyula az arra érdemes tanulók közt kiosztotta. Tudomásul szolgált.

Elnök beterjeszti a jövő évi költségvetést, mely 2482 frt általános kiadás mellett az igazgató tiszteleti dija fejében 100 frtot, a technikai muzeum szükségleteire 100 frtot, a jegyzőnek 40 frtot, a világitás fejében 20 frtot összesen tehát 2692 frtot irányoz elő. A bizottság a költségvetést tudomásul vette s ugy ezt, mint a jelentést a törvényhatósági bizottság elé terjeszteni rendelte.

MULATSAGOK.

(=) **Krisztinabál Menyházán.** Egy bübájos, álomország telve csillogással, ragyogással, göndör fürtü, hunczut szemü angyalkákkal, zene, vigság, jókedv, táncz, hajnalpirkadásig, ez a menyházai bál képe miniatürben.

Soha annyi szép lányt egy helyen, egy csoportban, soha annyi jókedvet egy estén, egy pár órán. Mintha csak a menyország szállott volna le ez estére a fürdőbe, vagy kölcsön adta volna szárnyas lakóit egy rövidke pillanatra.

Bizonyságul itt közöljük, bár talán hiányosan, a jelenvoltak névsorát.

Leányok: Antalffy Mártha (Arad), Kugler Ilona (Arad), Zihi Lenke és Margit, Zubovics Irma, Löffler Hermin, Rozsinszky Jolán, Szalay Janka, Zubor Ella (Arad), Hajnal Irénke (Kigyós), Wallah Ida (Békés Gyula), Gömbös Irén, Molnár

Adél, Lux Malvin (Uj-Arad,) Kugel Jolán, Krap Nina, Kornay Ilona (Arad), Aggvölgyi Mártha, Török Margit (Dézna), Hanek Hajnalka, Salacz Ida stb.

Asszonyok: László Albertné, Wallah Jánosné (Békés-Gyula), Sármezey Manóné (Arad), Bilkey Rezsőné (Arad,) Krap Viktorné, Hügel Józsefné, Rázel Istvánné, (Borossebes,) Kornay Károlyné, (Arad), Leszkay Andrásné (Arad), Szalay Károlyné (Arad), Robicsek Ágostonné (Arad), Gömbös Lászlóné (Magyar-Cséke), Benedikti Gyuláné, Rozsinszky Béláné, Vajda Istvánné, Éles Árminné (Arad,) özv. Antalffy Endréné (Arad), Hajnal Albertné (Kigyós), Leinvatter Gyuláné (Borossebes). Knotty Keresztélyné (Arad.) Landau Alajosné, Váradi Kálmánné (Nagylak,) Weisz Lajosné (Világos,) Rohr Jánosné (Szeged,) özv. Lányi Pálné (Kurtics), Aggvölgyi Jánosné, Török Józsefné (Dézna), özv. Hanek Jánosné, stb.

(=) **Az Uj szt. annal ifjuság** f. hó 25-én fényes bállal ünnepelte községük patronusának névünnepét. özv. Véger Alajosné kerthelyiségében. Daczára a nagy hőségnek, daczára hogy a községben ugyanakkor még egy bál volt, s hogy Menyházán ugyancsak akkor tartották a „Krisztina" bálat, ugy erkölcsileg mind annyagilag igen fényesen sikerült. — A talp alá valót Nagy József aradi hirneves nemzeti zenekara szolgáltatta, mely mellett egész kivilágos kivirradtig maradt együtt a mulatni vágyó ifjuság. Jelen voltak:

Asszonyok: Zorád Ferenczné, Zorád Jánosné, Sauerné (Arad), Neupaur Antalné, Rónay Tivadarné, Henny Sándorné, Petrovits Józsefné (F.-Varsánd), Csepreghy Györgyné (Fazekas Varsánd), Oszter Jánosné, Szkala Józsefné (F.-Varsánd), özv. Babics Józsefné, Roth Lorándné (Temesvár), Junkerth Mátyásné, Adelmann Károlyné, Stieger Ferenczné, Hopp Edéné, Kintzig Jánosné, Báthory Istvánné, Lövenstein Mórné, Runge Józsefné (Boros-Jenő), Holstein Mórné, Gasstnerné (Mácsa), Kreitler Ferenczné.

Leányok: Sauer Mariska (Arad), Babics Ilonka, Stieger Mariska Lövenstein nővérek, Kreitler Róza, Csepreghy nővérek (Fazekas-Varsánd), Bassy Mariska (Világos), Spitzer Rózsa (Arad), Dropa Emilia, Rácz Irén (Budapest.)

SZINHAZ ES IRODALOM.

* **Az Uj idők** e heti számában bő tere jut a munkácsi országos jelentőségü ünnepségeknek. A helyszinén készült szebbnél szebb rajzok mutatják be az ünnepségek kiemelkedő pontjait. A lapnak további tartalmából kiemeljük Herczeg Ferencz elbeszélését, Pósa Lajos alkalmi versét, Lyka Károly szépmüvészeti czikkét, Tábori Róbert novelláját, Neogrády Antal „Kell-e alma?" cimü kedves rajzát és a gazdag „Mindenféle" rovatát, mely ugy változatosság, mint aktualitás tekintetében a legmesszebbre menő igényeknek is megfelel. Mindazoknak, akik a lap irányával megismerkedni óhajtanak a kiadóhivatal (Andrássy-ut 10. szám) kivánatra ingyen küld mutatványszámot.

TÁVIRATOK.

Ivánka Imre. †

Budapest, julius 27. (Saj. tud. táv.) Ivánka Imre v. b. titkos tanácsos, a főrendiház tagja, ma reggel háromnegyed 4 órakor Mária-Bessenyőn, 78 éves korában meghalt.

A szabadelvü párt e kiváló tagja hosszu pályafutása alatt kiérdemelte még politikai ellenfeleinek a becsülését is.

A szabadság harczot mint ezredes harczolta végig, s megnyerte a pákozdi csatát. Mint tudvalevő, midőn Windischgrätztől a követségből visszatért, Jellasich elfogta és elzáratta. 1861. óta tagja a törvenyhozásnak s a liberalismusnak kipróbált hive volt mindig. 1889. óta a főrendiház tagja. O alapitotta az északkeleti vasutat és a Vöröskereszt egyletnek át sokáig igazgatója volt.

Temetése szerdán délután lesz Bessenyőn.

Sturza Budapesten.

Budapest, julius 27. (Saj. tud. táv.) A román miniszterelnök ideérkezett. Jelen lesz Goluchovszky gróf külügyminiszter ebédjén Schönbrunban. Sturza miniszterelnök külföldi utjáról hazatérőben meg fog Budapesten állapodni, hogy megnézze a kiállitást.

Választási mozgalom.

Budapest, julius 27. (Saját tud. távirata.) A Sztáray István gróf orsz. képviselő halála folytán megüresedett nagy-berezna i választókerületben a képviselőválasztás határnapját Ungvármegye központi választmánya augusztus 5-ikére tüzte ki. A választási elnök Bacsinszky Odön lyuttai gör. kat. pap lesz. A választási mozgalmak már erős hullámokat vernek és erős küzdelem várható. Neherebeczky György dr. ungvári tb. főszolgabiró és Hegedüs Béla budapesti ügyvéd lépnek föl szabadelvü programmal. Neherebeczky ma tartja meg programmbeszédét. Erdekessé teszi a küzdelmet azon körülmény, hogy Neherebeczky atyja a munkácsi egyházmegye ügyésze, mig Hegedüs az egyházmegye jogügyi igazgatója.

Az elhalasztott kiállitási sorsjáték.

Budapest, julius 27. (Saj. tud. táv.) A kiállitási bizottság a julius 15-ére kitüzve volt kiállitási nyeremény sorsjáték megtartását október 1-ére halasztotta el.

Tüzlárma a kiállitásban.

Budapest, julius 27. (Saj. tud. távirata.) Tegnap este az iparcsarnoknál álló rendőr az egyik ablakon füstött látott kitódulni. Rögtön értesitette a kiállitási tüzőrséget, a mely azonnal oda vonult. Mikor azonban a tüzet keresték, nem tudtak nyomára akadni. Valószinüleg valamelyik zárt szekrényben meggyuladt egy papirdarab s ebből támadt a füst. A tüz azután nyomban elaludt. A tüzoltók jó darabig őrizték az iparcsarnokot, de semmit sem vettek észre.

Az idegenforgalom.

Budapest, julius 27. (Saj. tud. távirata.) Tegnap, vasárnap, ismét nagy számmal jöttek az idegenek a fővárosba. A vasutakon összesen 19327-en jöttek, de sok idegen érkezett a hajókon és egyéb közlekedési alkalmatosságon. Ezeknek a száma mintegy hatezer volt, ugy, hogy a fővárosba érkezett idegenek száma meghaladta a 25 ezret. A vasutakon jött idegenek száma az egyes pályaudvarok szerint igy oszlik meg: a keleti pályaudvaron jött 16297, a nyugatin 7892, a délin 1138. Elutazott a fővárosból összesen 19422 ember, de ezek közül ötezeren felül kiránduló volt. — A keleti pályaudvaron 10248, a nyugatin 8154, a délin 1020.

A miniszterelnök ellenjelöltje.

Szilánysomlyó, jul. 27. (Saj. tud. táv.) Bánffy Dezső báró miniszterelnök ellen Volován dr. ügyvéd szándékszik föllépni képviselőjelöltnek. Csinálja a nemzetiségi ellenzéki hangulatot.

A dunai fürdés áldozatai.

Mohács, julius 27. (Saját tud. távirata.) Vasárnap délután a kereskedő tanonczok szabad idejüket felhasználandó, Mohács átellenében lévő sátonyos helyre mentek a szabad Dunába fürdeni. E közben kettőt közülök az ár elsodort. A harmadik társuk segélyre sietett, de ez másik két társával együtt a vizbe fult,

Az igazságügyi miniszter utja.

Nyitra, julius 27. (Saját tud. távirata.) Erdélyi Sándor igazságügyminiszter Lisskay tanácsos és Balázs titkár kiséretében tegnap délelőtt 10 órakor Aranyos-Marótról Nyitrára érkezett. A miniszter elé Lapás-Gyarmatra küldöttség ment, mely Craus alispán, Sándor törvényszéki elnök és Majthényi főszolgabiróból állott. A város fel van lobogózva. 11 órakor a miniszter a megye, a katonaság, a törvényszék, az ügyvédi kar és a város küldöttségét fogadta, majd az egészségügyi intézményeket tekintette meg. Délben a miniszter tiszteletére a „Szarvas" disztermében száz teritékü ebéd volt. A pezsgőnél a miniszter a jelenvoltak lelkes éljenzése közt felköszöntötte a királyt és a királynét, Craus alispán erre szép felköszöntőt mondott a miniszterre. Felköszöntőket mondtak még Sándor törvényszéki elnök, Pereszlény ügyvéd, Kostyál Pál polgármester stb. Délután 5 órakor a miniszter Wodiáner báró látogatására kiséretével Komjáthra utazott.

Elpusztult ipartelep.

Belfast, julius 27. (Saj. tud. távirata.) Harland-Wolf hajóépitő telepén tüz támadt és az összes mühelyek leégtek. A vastag gomolyokban felcsapó lángok átkaptak a másik oldalon lévő gépmühelybe is, amely szintén elpusztult.

Merénylet egy miniszterelnök ellen.

Madrid, julius 18. (Saját tud. táv.) Canovas miniszterelnök ellen merényletet követtek el. A merénylőt, ki ugy látszik őrült, elfogták.

Ismét a disznók.

Belgrád, julius 27. (Saját tud. távirata.) Feltünést kelt a vád, melylyel Davicso kereskedelmi osztályfőnököt illetik. Azt mondják, ő árulta el jó pénzért Bully kereskedőnek a sertésvészt, miből Bully nagy hasznot merithet. A közvélemény vizsgálatot kér Davicso egész működésére nézve.

A czár látogatása.

Páris, julius 27. (Saj. tud. táv.) A „Figaró" illetékes forrásból jelenti, hogy eddigelé még nem határoztak az orosz czár párisi látogatása dolgában, azonban bizonyosnak látszik, hogy a czár nem fog Berlinbe menni, ha Párisba nem jöhet. — A „Gaulois" azt mondja, hogy az orosz czár elhatározását Párisban legközelebb hivatalosan tudatni fogják. — A czár valószinüleg a párisi látogatás mellett fog dönteni.

Ferry szobránál.

Páris, julius 27. (Saját tud. távirata.) Loubet a szenatus elnöke, Méline miniszterelnök, Hanotaux, Rambaud és Billot miniszterek ma St. Diébe mentek Jules Ferry szobrának leleplezésére. Loubet, Méline, Hanotaux és Rambaud ez alkalommal beszédeket mondottak. Loubet áitalában utalt Ferry politikai tevékenységére, Méline pedig kifejtette, hogy Ferry valóban nagy államférfi és parlamenti taktikus volt. Hanotaux Ferrynak különösen gyarmatügyi politikájáról szólott és kiemelte, hogy Ferry oly eszélyesen vitte keresztül gyarmatügyi politikáját, hogy a részes hatalmak nem találtak kifogást. Fordulnak elő ugyan esetek, hogy bizonyos részletek fölött a hatalmakkal nézeteltérés merül föl, mindazonál most már bevégzett tényekkel állunk szemben és Franczia ország büszke lehet Ferry müvére. A gyarmatügyi politika Franczia ország figyelmét nem téritette el az európai kérdésektől. Franczia ország czéltudatos és erős férfiak által vezetve, élvezi eszélyessége, tevékenysége és hidegvérüsége gyümölcseit. Franczia ország a világkoncertben állását ismét elfoglalta és még szorosabbra tüzte a benső köteléket egy nagy birodalommal, melynek fejedelme spontán jelét adta becsülésének és bizalmának. Európa megér-

tette, hogy a francia demokrácia a kalandosok által alapitott politika helyébe az őszinteség és a jog politikáját helyezte. Midőn Franciaország a népeket az 1900-ban rendezendő kiállitásra meghívta, akkor több évre a béke müvének szentelte magát, hiven kitart a béke ügye mellett és mindent az időtől vár.

—

Forrongó Törökország.

Páris julius 27. (Saját tud. távirata.) A Havas-ügynökség jelenti Athénből, hogy a helyzet Herakleion mellett rosszabbodott. A mohamedánok, a kiket nem engednek a városba, a környéken mindenféle kihágásokat követnek el.

Páris, julius 27. (Saját tud. távirata.) A Havas ügynökség jelenti Athenből, hogy oda Salonikiból hirek érkeztek, melyek szerint a török csapatokat Makedóniában Görögországból oda behatolt bandák ismét megverték. A görög bandák állitólag igen erősek. Hir szerint a felkelőket a larissai makedóniai bizottság már hosszabb idő óta Lebel-fegyverekkel szerelte fel.

Páris, julius 27. (Saját tud. távirata.) A Havas ügynökség jelenti Athénből, hogy a hatalmak képviselői a maczedoniai mozgalmak ügyében sürgős tanácsokat adtak a görög kormánynak. A hadügyminiszter szigoru utasitást adott, hogy a bandákat a határ átlépésében akadályozzák meg. Athénből tovább, bá jelentik, hogy a larissai maczedon bizottság jelentékeny pénzösszeg felett rendelkezik, minthogy sok gazdag maczedoniai nagy összegeket küldött a bizottságnak.

—

Örmény kérdés.

Konstantinápoly, julius 27. (Saját tud. táv.) Az örmény patriarkatus vegyes tanácsa tegnapi ülésében kijelentette, hogy a rendőrminiszternek az örmény zavargásokért való felelősség ügyében küldött átirata akadályozza a tanácsot, hogy kötelességét az egyházi törvények értelmében teljesitse. A tanács ennek következtében kéri a patriarkát, hogy a szükséges lépéseket megtegye. A patriarka a portának memorandumot fog átnyujtani.

—

A belga király utja.

Stavanger, julius 27. (Saját tud. táv.) A belga király tegnap délután inkognitóban ideérkezett és megtekintette a várost. A király Odebba utazik.

—

Kolera.

Kairó, julius 27. (Saj. tud. távirata.) Hoschehben és Djemahban egy-egy angol tisst halt meg kolerában. Mindazonáltal az angol csapatoknak egészségi állapota igen jó.

REGÉNY CSARNOK.

Hogyan hal meg az ember.

Irta: **Zola Emil.**

[8] Franciából: **Éber Erzs.**

(Folytatás.)

Ez alatt a gyászkocsi a kapu előtt áll, a városnegyed zajong. Ez uj kín Rousseau urnak. Csak ez a hosszu őrzés föltámasztaná feleségét.

Végre leviszik szegény Rousseau asszonyt és a koporsó nem marad tiz perecnél tovább a feketével bevont kapu alatt. Az utczán vagy száz ember áll, a negyed kereskedői, a ház lakói, a család barátai és nehány munkás, zubbonyban. A menet megindul, Rousseau ur vezeti.

Az uton, amerre mennek, a szomszédok keresztet vetnek és halkan beszélgetnek. — Ugy-e a papirkereskedőné az? az a kis sárga asszonyka, aki csak bőr és csont volt. Ah bizony! jobb lesz neki a földben! Mi lesz belőlünk! Kereskedők, akik dolgoztak, hogy öreg napjaikra valami örömük legyen! Most már lesz öröme a papirkereskedőnének!... Es a szomszédnőknek igen tetszik Rousseau ur, a mint a gyászkocsi mögött megy, egész egyedül, hajadon fővel, sápadtan és gyér haját a szél lengeti.

A templomban a papok negyven percz alatt elvégzik a szertartást. Agáta, aki az első padban ül, ugy látszik, a gyertyákat számolja. Kétségtelenül gondolja, hogy sógora az egész dolgot kevesebb fénynyel is megcsinálhatta volna; mert végre is, ha végrendelet nincs és ő a vagyon felét örökli, neki is kell a temetési költségek egy részét fizetnie. A papok az utolsó könyörgéseket is elmondják, a szentelő kézről-kézre jár és megindulnak. — Majdnem mindenki elmegy. Előhivták a három kisérőkocsit és a hölgyek beszállnak. A gyászkocsi mögött nem marad más, mint Rousseau ur, hajadon fővel és még vagy harminczan, a barátok, a kik nem mertek megszökni.

A gyászkocsi egyszerüen van földiszitve egy fehér rojtos fekete takaróval. A járó-kelők megemelik kalapjukat és tovább sietnek.

Rousseau urnak nincs családi sirboltja, egyszerüen engedélyt vett öt évre a Montmartre temetőben, azon reményben; hogy később majd örökre fog engedélyt váltani, feleségét exhumáitatja és egy családi sirboltba véglegesen el fogja helyezni.

A gyászkocsi megáll egy fasor végén és a koporsót odaviszik az alacsony sirdombok között egy, a kövér földbe ásott gödörig. — Azután a pap vagy husz szót mormol fogai között és eltávozik.

Mindenfelé sirdombok vannak, kis vasráccsal körülvéve, melyeken belül szegfük virágzanak és fák zöldelnek; a fehér kövek a zöld környezetben egész ujaknak, szépeknek látszanak. Rousseau urnak szerfölött tetszik egy siremlék: egy vékony oszlop, melynek lábánál hamvveder van. Reggel egy márványfaragó járt nála és különféle tervezetekkel gyötörte. Most elgondolja, hogy ha örökre engedélyt fog venni, felesége sirjára egy ilyen oszlopot fog állittatni, ezzel a csinos edénynyel.

Agáta elvezeti és hazaérve, végre elhatározza magát és beszélni kezd érdekeiről. Mikor pedig megtudja, hogy végrendelet is létezik, fölkel, becsapja az ajtót és elszalad.

Rousseau urat gyötri a nagy bánat; de, a mi különösen megzavarja és nyugtalanitja, az, hogy az üzlet egy hétköznapon be van zárva.

IV.

Január hónap kemény volt. Se munka, se kenyér, se egy csöpp tüz a házban. Morisseauék nyomorogtak. Az asszony mosónő, a férje kömives. Batignollesban laktak egy Cardinet-utczai fekete házban, mely az egész negyedet megmérgezte. Szobájuk az ötödik emeleten olyan rossz állapotban van, hogy az eső a menyezet hasadékain becsorog. Mégse panaszkodnának, ha a kis Karinak, tiz éves fiucskájuknak, nem volna jó táplálékra szüksége, hogy belőle valamikor férfi legyen.

A gyezmek beteges, egy semmi is leveri a lábáról. — Mikor iskolába járt, egyszerre megakart mindent tanulni és beteg lett. Nagyon okos, kedves ficzkó, a ki korán fölül okosan beszél. Mikor nincs kenyerük, a mit neki adjanak, szülei sirnak, mint a bambák. Annyival is inkább, mert a gyerekek a házban egyre halnak, mint a legyek, annyira egészségtelen az.

Az utczákon jeget vágnak. Az apa is elszegődött; csákánynyal üti a jégtáblákat és este negyven sous-t hoz haza. A mig az épitkezések ujból megkezdődnek, ez is valami, hogy éhen ne haljon az ember.

(Folytatása következik.)

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balogh cég jelentése. —

Budapest, julius 27.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékelten kináltak, a vételkedv jól volt s az irányzat megszilárdult. Elkelt 1800 métermázsa buza ó buza $2^1/_2$—5 krral magasabb uj buza változatlan áron.

Határidőüzlet: Amerika szilárdabb árfolyamokat jelentett, s nálunk is szilárdan indult az üzlet s a vidékről érkező gyengébb hirek s az itteni élénkebb vásárlási kedv következtében szilárd is maradt.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.36— 6.37
Tavaszi buza	—.— —.—
Buza máius—juniusra	—.— —.—
Tavaszi tengeri	3.63— 3.65
Őszi tengeri	3.82— 3.85
Tavaszi zab	—.— —.—
Őszi zab	5.19— 5.20
Tavaszi rozs	—.— —.—
Őszi rozs	5.23— 5.24
Tavaszi repcze	10.45—10.50

Értéktőzsde: A tegnapi magánforgalom teljesen üzlettelen volt s ma is igen csekély volt a forgalom, az árfolyamok változatlanok.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	363.60
Magyar hitelrészvény	392 50
Osztrák államvasut	362.50
Lombard	—.—
Jelzálog hitelbank	245.50
Rima-Murányi	—.—
Villamosvasut	281.50

—

Szeszüzlet.

— Julius 27. —

Mai jegyzéseink: Készáru nagyban nyers szesz 51 forint — krajczár, kicsinyben 51 forint 50 krajczár hordó nélkül, per 100 liter % beleértve 35 frt fogyasztási adót. Száritott moslék 5 frt 20 kr. métermázsánként.

—

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny" távirati tudósitása. —

Budapest, julius 27. d. u. 5 óra.

Buza bánsági uj	6.50— 6.85
Buza tiszavidéki	6.55— 6.90
Buza pestvidéki	6.50— 6.85
Buza fejérmegyei	6.50— 6.85
Buza bácskai	6.60— 6.95
Roza uj, elsőrendü	5.50— 5.55
Roza uj, másodrendü	5.45— 5.50
Arpa takarmány	—.— —.—
Arpa égetni való	—.— —.—
Arpa sörfőzdei	—.— —.—
Zab	6.20— 6.60
Tengeri bánsági	3.85— 3.90
Tengeri másnemü	3.80— 3.85
Káposzta-repcze bánsági	9.65—10.20
Köles	—.— —.—
Buza márczius—április	6.71— 6.73
Buza szeptember—o tóber	6.34— 6.35
Buza május—junius	—.— —.—
Roza szeptember—október	5.22— 5,24
Tengeri május—junius	3.79— 3.81
Tengeri julius—augusztus	—.— —.—
Tengeri októberre	3.60— 3.61
Zab márczius—április	—.— —.—
Zab szeptember—október	5.17— 5.19
Káposzta-repcze augusztus—szeptember	10.40—10.45

IDEGENEK NÉVSORA.

— Julius 27. —

Fehér Kereszt szálloda: Simaig Tódor főmérnök, Sopron. Darvas Orbán tanár, Sopron. Veisz Armin kereskedő, Temesvár. Luncz Alajos tanár, Sopron. Schobel Jakab utazó, Bécs. Schwarcz Gusztáv kereskedő, Bécs. Jouppé Arthur utazó, Bécs. Roránd Alfréd utazó, Bécs.

Vasa szálloda: Zuckmann Mór kereskedő, Taucz. Kummer József kereskedő, Szent-Anna. Lonovics Gyula birtokos, Makó. Prosler Ignácz tanár, Budapest. Vikol Gerő birtokos, Draucz. Miku Adrián hivatalnok, Zám. Gál Sándor birtokos, Péczka. Krausz Gyula kereskedő, Budapest. Welles Károly kereskedő, Budapest. Jakobi M. kereskedő, Bécs. Hammer József kereskedő, Bécs. Veisz József kereskedő, Bécs. Rosenthal Károly kereskedő, Bécs. Zenker Pál kereskedő, Grácz. Epstein József kereskedő, Brünn. Reisz Gusztáv kereskedő, Debrecen.

Náder szálloda: Wilner Józsefné birtokos, Románia. Kiss Antal lelkész, Nagyvárad. Toth Bertalan földbirtokos, Jász-Ladány. Schmidt Bálint gyárvezető, Borosjenő. Dr. Fehér Manó ügyvéd, Péczka. Kellert Samu birtokos, Német-Bogsán. Karczag Nándor magánzó, Budapest.

Három Király szálloda: Dönner János kovácsmester, Arad. Tordai István hivatalnok, Kolozsvár. Pollák Gyula kereskedő, Egres.

Nemzeti szálloda: Schula Jenő titkár, Gyoma. Naszády Géza államvasuti fogalmazó, Szeged. Moldvini Mariska magánzó, Kolozsvár.

Szárnyas Kerék szálloda: Kalinoszky Ödön magán mérnök, Zombor. Schwarcz S. biztositási felügyelő, Temesvár. Török Soma vaskereskedő, Nagybecskerek. Lonovits István jegyző, Tornya. Bogdánfy Sándor pénzügyőri biztos, Nagy-Szalonta.

Vasuti szálloda: Póra Ferencz leányiskolai igazgató, Budapest. Eckbauer Andor vasuti tisztviselő, Budapest. Weisz Mórné gépész neje, Déva. Kolarits Mariska, Temesvár. Rezucha Gyula vasuti tisztviselő, Budapest. Radzievics József póstatávirda titkár, Temesvár.

Fekete Bárány szálloda: Magyar István földmives, Kis-Iratos. Szilberreisz Bálint földmivelő, Almás-Kamarás. Albert Adám földmives, Elek.

Vörös Ökör szálloda: Wiener József lerméykereskedő, Füzes-Gyarmat.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza**,
távollétében a szerkesztésért felelős:
Dr. Lengyel Sándor.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt nagyérdemü közönséggel tisztelettel tudatni, hogy az eddig a

Nádor szálloda I-ső emeletén létezett

férfi-ruha készitési

termünket

Andrássy-tér 7. sz. alatti házba

helyeztük át.

A mai kor igényeinek megfelelő diszesen berendezett üzlethelyiségünkben elfogadunk megrendeléseket mindenféle férfi ruhákra, melyek a nagyválasztékban raktáron lévő bel- és külföldi szövetekből izléses kivitelben a legjutányosabb áron gyorsan készittetnek.

Számos megbizatásért esdenek

tisztelettel

BERGER és BALLA,

férfi szabók.

1054

571/1896. ad. sz. 1056

Versenytárgyalási hirdetmény.

A nagym. földmivelésügyi m. kir. miniszter urnak 1896. évi julius 17-én kelt 40782. sz. rendeletével a „Földgáti" Marosszakasz szabályozási munkálataihoz szükséges 2762.69 m³ kőanyag termelése, szállitása és beépitése, továbbá 330.0 m² rőzseboritás és 406.94 m³ rőzsemü készitésével járó munkálatok engedélyeztetvén, ezen munkák vegrehajtásának biztositása czéljából **1896 évi augusztus 11-én** az aradi m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében (Arad, Rákóczy-utcza 23. sz.) zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A vállalatott szabályozó szerződés tervezete, az általános és részletes épitési feltételek, előméret, költségvetés és tervek az aradi m. kir. folyammérnöki hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és nevezett felyammérnöki hivatalhoz benyujtandó ajánlati költség-összeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek óvadékképes értékpapirokban vagy készpénzben az aradi m. kir. adóhivatalnál történt letétét igazoló pénztári nyugta is csatolandó, mely az ajánlat tárgyát jelző felirattal ellátott boritékban 1896. évi agusztus hó 11-ik napjának d. e. 10 órájáig a szállitani szándékolt kőanyag mintájával együtt nyujtandók be.

Az ajánlatok a kitüzött határnapon délelőtt 10 órakor nevezett folyammérnöki hivatal helyiségében hivatalosan fognak felbontatni, mely alkalnmmal ajánlattevők is jelen lehetnek.

Arad, 1896. évi julius 25.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

571/1896. ad. sz. 1055

Versenytárgyalási hirdetmény.

A nagym. földmivelésügyi m. kir. miniszter urnak 1896. évi julius 17-én kelt 40782. sz. rendeletével a benekarakai Marosszakasz szabályozását czélzó párhuzam-mü meghosszabitásához szükségelt 2125.51 m³ kőanyag termelése, szállitása és beépitése, továbba 227.71 m³ rőzsemü készitésével járó munkálatok engedélyeztetvén, ezen munkák végrehajtásának biztositása czéljából **1896. évi augusztus 11-én** az aradi m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében (Arad, Rákóczy-utcza 23. sz.) zárt ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

A vállalatot szabályozó szerződés tervezete, az általános és részletes épitési feltételek, előméret, költségvetés és tervek az aradi m. kir. folyammernöki hivatalnál a hivatalos órákban megtekinthetők.

Az 50 kros bélyeggel ellátott és nevezett folyammérnöki hivatalhoz benyujtandó ajánlati költség-összeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek óvadékképes értékpapirokban vagy készpénzben az aradi m. kir. adóhivatalnál történt letétét igazoló pénztári nyugta is csatolandó, mely az ajánlat tárgyát jelző felirattal ellátott boritékban 1896. évi augusztus hó 11-ik napjának d. e. 11 órájáig a szállitani szándékolt kőanyag mintájával együtt nyujtandó be.

Az ajánlatokat kitüzött határnapon délelőtt 11 órkor nevezett folyammérnöki hivatal hélyiségében hivatalosan fognak felbontatni, mely alkalommal ajánlattevők is jelen lehetnek.

Arad, 1896. julius 25-én.

A m. kir. folyammérnöki hivatal.

941/896. áll. 1057

Hirdetmény.

A kereskedelemügyi m. kir. Miniszter úr Ő Nagyméltóságának 1896. évi julius hó 15-én 43823. m. a. kelt magas rendelete folytán a csucsi állami kőbánya és közuzó telepen létesitett korcsma bérbeadásának biztositása czéljából az 1896. évi augusztus hó 8-ik napján délelőtti 10 órájára az aradvármegyei m. kir. államépitészeti hivatal helyiségében (Deák Ferencz-utcza 30. szám II. emelet) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtók felhivatnak, hogy a megajánlandó 3 évi bérleti összeg utánszámitandó 10%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitüzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, a mivel a későbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A bérleti feltételek a nevezett m. kir. államépitészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponkint megtekinthetők.

Kelt Aradon 1896. julius hó 25-én.

Az Aradvármegyei m. kir. államépitészeti hivatal.

Kiadó lakások.

Lázár Vilmos (Fürdő) utcza 1. sz. a.

több lakás

kiadó.

E lakások: **két szoba, alkoven, konyha, kamrából állanak.** 1059

Bővebb felvilágositást a házban lakó **Farkas Ábrahám ur üzletében** nyerhetni.

Arad. sz. kir. város polgármesterétől.

2008/1896. pm.

Hirdetmény.

Néhai Pálfy Józsefné sz. Kishalmy Klementina emlekezetére idb. Kishalmy Ferencz úr által tett alapitvány 4000 ftnyi tőkéjének 200 ftot tevő egy évi kamatai, mint kiházasitási vagy üzlet berendezési segély öszeg **a f. évi augusztus hó 19-én** egy az aradi polgári jótékony nőegylet árvaházában nevelt kifogástalan erkölcsiségü szorgalmas árvának vagy egy oly egyénnek, ki szintén a nevezett árvaházban neveltetett, s mint nagykorú lép házasságra vagy kezd üzletet, — kifognak adatni.

Azok tehát, kik ezen ségélyt elnyerni óhajtják s a megjelelt minősitéssel birnak, felhivatnak, hogy kérvényüket hozzám 1896. évi augusztus hó 17-éig benyujtsák.

Aradon, 1896. évi julius hó 26-án.

Salacz,
kir. tanácsos, polgármester.

Az Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája.